

Jana BENEĐOVÁ, Fara a kostel v Lišově v době „dlouhého“ 19. století.

Diplomová práce, Historický ústav, Filosofická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2009, 108 s., 10 příloh (nestránkováno; grafy, tabulky, fotografie, mapka)

Posudek vedoucího diplomové práce

Diplomová práce Jany Benedové se věnuje problematice náboženského života a církevní správy na jihu Čech v době tzv. dlouhého 19. století. Za konkrétní místo své studie si autorka vybrala lišovskou farnost nacházející se v bezprostředním sousedství krajského města, na jejímž příkladu se pokusila přiblížit peripetie každodenního fungování jedné farnosti, její správy i vlastního náboženského života jejích obyvatel v letech 1789-1914.

Pramenná základna předložené práce je ve své podstatě téměř vyčerpávající a odpovídající zaměření práce. Kolegyně Benedová pracovala především s prameny uloženými ve Státním okresním archivu v Českých Budějovicích (zde využila zejména bohatý fond Farního úřadu Lišov) a ve Státním oblastním archivu v Třeboni (kde využila rozsáhlé fondy Biskupského archivu a Sbírkou matrik). Potřebné informace jí poskytly rovněž prostudované písemnosti z Katastrálního úřadu v Českých Budějovicích a z územního pracoviště Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích. Dílčí údaje získala rovněž z dobového tisku a rodinné kroniky. Nezbytným zdrojem poznatků - ať již z hlediska zasazení práce do širšího kontextu vývoje politického, sociálního či ekonomického, nebo z hlediska proměn církevní správy, náboženského života i jeho jednotlivých aspektů ve sledovaném období - se Janě Benedové stala starší i novější odborná literatura domácí provenience, jejíž soupis je téměř vyčerpávající, alespoň pokud jde o zásadní práce k tématu.

Svou práci si autorka rozdělila do sedmi kapitol, úvodu a závěru; její nedílnou součástí tvoří též nestránkovaný blok příloh tvořený tabulkami, grafy a fotografiemi, které vhodně doplňují a prohlubují vlastní text předloženého spisu. Úvod práce přináší přehledné vymezení tématu, solidní charakteristiku použitých pramenů i prostudované odborné literatury, nechybí zde ani promyšlené stanovení badatelských úkolů. První kapitola, zachycující charakter a proměny církevní správy a farní organizace v českých zemích i v jižních Čechách, je založena především na dobré znalosti literatury k této problematice. Podobně i první část druhé kapitoly, zabývající se dějinami Lišova, má charakter zdařilé kompilace z literatury. Další text, nejen této druhé kapitoly, je již založen na prostudovaných pramenech - byť pochopitelně v nestejně míře. Autorka zde sleduje vznik a vývoj lišovské farnosti, její rozlohu, národnostní, náboženskou a sociální strukturu i hospodářské zabezpečení. Rozsáhlou hospodářskou agendu diplomantka zpracovala za využití desetiletých sond do účetního materiálu z let 1843-1913, což jí umožnilo postihnout základní tendence ve vývoji farní ekonomiky. Je škoda, že zde autorka některé výdajové či příjmové položky blíže nespecifikovala, což by si vyžádalo podrobnější (a vzhledem k celkovému rozsahu i časově výrazně náročnější) studium daného materiálu. Stranou zájmu Jany Benedové nestojí ani farní kostel sv. Václava, jeho výstavba, vybavení interiéru a především lidé bezprostředně spjatí s kostelem, tedy lišovští faráři a kaplani. V míře menší si práce všímá kostelníků či patronů - v případě patronátu zůstala autorka spíše v rovině teoretické, cenné je však její přiblížení této problematiky prostřednictvím dobové katolické publicistiky. Poslední dvě kapitoly diplomantka pojala coby modelový rok v životě lišovského faráře a venkovského farníka. Na základě jí dostupných pramenů zde autorka podává relativně obsáhlý nástin

životaběhu lišovského děkana a třeboňského vikáře Ludvíka Kazdy i lišovského farníka z Dolního Miletína Františka Benedy. Použité prameny, tj. především farní kronika a rodinná kronika Benedů, jsou však pro účely vykreslení jednoho roku dosti kusé, resp. řadu potřebných údajů neobsahují vůbec, což autorce neumožnilo zvolený modelový rok (od září 1903 do srpna 1904) zpracovat tak, jak by si přála, a proto zde vychází především z obecných poznatků o průběhu liturgického, resp. zemědělského roku a k nim se vážícím zvykům a obyčejům, které doplňuje zjištěnými dílčími poznatky ze života obou mužů.

Předložená práce se vyznačuje velmi solidní odbornou, jazykovou i řemeslnou úrovní. K nesporným kladům práce patří její celková koncepce i způsob a forma zpracování získaných poznatků. Tím, že se pokusila podat - v české historiografii dosud stále spíše ojedinělý - detailní a relativně úplný obraz života jedné konkrétní farnosti, představuje práce kolegyně Benedové významný příspěvek k poznání církevní správy a náboženského života v 19. a na počátku 20. století nejen na jihu Čech.

Diplomovou práci slečny Jany Benedové doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm **v ý b o r n ý**.

České Budějovice 28. 8. 2009

doc. PhDr. Miroslav Novotný, CSc.